

Latvenergo atjaunīgo energoresursu attīstību īsteno *Elektrum Next*

Darbību uzsāk Latvenergo saules parks Priekulē: nozīmīga daļa no pirmā Latvenergo hibridparka Latvijā

Latvenergo: noslēdzas apjomīgs darbs – pabeigti pirmie IVN

Gada tumšā laika iestāšanās veicinājusi elektroenerģijas cenu pieaugumu

140 fizikas skolotāji kopā ar *Elektrum* un FIZMIX iepazīstas ar viedajām ierīcēm

Kā ieviest ilgtspējīgu uzņēmuma autoparku?

Piesakies bezmaksas vebināram

Latvenergo atjaunīgo energoresursu attīstību īsteno *Elektrum Next*

Lai *Latvenergo* koncerna ietvaros koncentrētu aktivitātes un resursus jaunu zaļās enerģētikas projektu attīstīšanai un elektroenerģijas ražošanai no atjaunīgajiem energoresursiem (AER), izveidota un darbu sāk SIA *Elektrum Next*.

Ar *Elektrum Next* dibināšanu tiek nodalīti jaunie AER aktīvi no pārējām koncerna biznesa funkcijām, koncentrējot koncerna AER kompetences un paātrinot jaunu projektu attīstību gan Latvijā, gan Baltijas valstīs un reģionā. Šāda pieeja atbilst starptautiskai nozares un līdzīgu energokompāniju praksei, kas nodrošinās vienotu koncerna pārvaldības struktūru, lai sekmētu turpmāku

Latvenergo komercdarbības attīstību, vienlaicīgi garantējot efektīvu ģenerācijas aktīvu ekspluatāciju un elektroenerģijas tirdzniecību.

AS “*Latvenergo*” valdes priekšsēdētājs **Mārtiņš Čakste**: “Šajā gadā *Latvenergo* ir veicis būtisku izrāvienu jaunu enerģijas ražošanas projektu izveidē un iegādē, un tie ir dažādas jaudas, ģeogrāfijas projekti, kurus vieno galvenais — tie paaugstina *Latvenergo* vērtību, tie ir pilnīgi jauni, un to darbībā ir racionāli īstenot vienotus efektīvas pārvaldības standartus.”

Elektrum Next tiks apvienoti *Latvenergo* koncerna pēdējos gados istenotie AER projekti. Šobrīd *Elektrum Next* apvienoti 2024. gadā izbūvētās saules elektrostacijas Skultes SES, Rūjienas SES, Bauskas SES, Rēzeknes SES, Elejas SES, Ķeguma SES. Pakāpeniski *Elektrum Next* tiks pievienoti arī citi AER projekti.

Latvenergo koncerna stratēģiskais mērķis ir attīstīt jaunas atjaunīgās enerģijas ražošanas jaudas 2,3 GW apmērā visā Baltijā, līdz šī gada beigām papildinot atjaunīgās enerģijas portfeli par 130 MW, tuvākajos gados kopumā sasniedzot 1000 MW jaunu jaudu. Šie stratēģijas mērķi sniegs lielāko pienesumu arī *Latvenergo* koncerna ražošanas portfela papildināšanā ar zaļajām jaudām, nostiprinās Latvijas kā elektroenerģijas eksportētājas pozīcijas un sekmēs elektroenerģijas cenas samazināšanos.

Šogad *Latvenergo* ir uzsācis apjomīgu vēja elektrostaciju projektu attīstīšanu gan Latvijā, gan citur Baltijā: 2026. gada pirmajā ceturksnī darbību uzsāks Telšu VES Lietuvā, istenojot vēja enerģijas ražošanu ar 124 megavatu (MW) jaudu. 2024. gada septembrī AS “*Latvenergo*” kļuva par SIA “*Laflora Energy*” 100 % kapitāla daļu īpašnieku, lai kūdras ražotāja SIA “*Laflora*” bijušajā kūdras ieguves teritorijā Kaigu purvā Līvberzes pagastā būvētu vēja elektrostaciju (VES) ar kopējo jaudu 108,8 MW (megavati) un uzsāktu elektroenerģijas ražošanu 2026. gada jūnijā. Savukārt novembrī AS “*Latvenergo*” ir iegādājies 100 % SIA “*DSE Aizpute Solar*” kapitāla daļu no Dānijas zaļās enerģijas attīstītāja “*Danish Sun Energy*” ApS, un jau līdz 2025. gada beigām uzbūvēs saules elektrostaciju ar kopējo jaudu 265 MW apmērā. ●

Darbību uzsāk *Latvenergo* saules parks Priekulē: nozīmīga daļa no pirmā *Latvenergo* hibrīdparka Latvijā

Noslēdzot *Latvenergo* projektu SES 100 MW, 2024. gada novembrī ekspluatācijā nodota plānotā Priekules saules stacija ar 8,4 MW jaudu, kurai 2025. gadā plānots pievienot enerģiju uzkrājošās tehnoloģijas un 2026. gadā izbūvēt divas vēja turbīnas. Lai būtu iespējams uzbūvēt staciju, teritorija attīrīta no Otrā pasaules kara laika lādiņiem.

AS “*Latvenergo*” veido jaunu ražošanas portfeli, kuru veidos ūdens, saules un vēja ražošanas jaudas, plānojot attīstīt jaunas AER jaudas 1000 MW apjomā līdz 2026. gadam. 2024. gadā saules enerģijas virziens ir piedzīvojis būtisku izrāvienu, un tas ir augošs uzņēmuma darbības segments visā Baltijā.

“Saules parki atšķiras ne tikai ar ģeogrāfisko lokāciju, tajos tiek paredzēti arī atšķirīgi plānojumi un risinājumi, kuri ir pielāgoti ģeoloģijai, reljefam, infrastruktūrai, kā arī tiek ietvertas trešo pušu prasības — kā, piemēram, citas infrastruktūras turētāju tehniskie noteikumi. Pirms Priekules SES izbūves bija jāveic apjomīgi teritorijas sagatavošanas darbi, kuru laikā tika atrasti vairāki nesprāguši kara laika lādiņi, kuri tika neitralizēti, tādējādi padarot drošu šo teritoriju un sakārtojot apkārtnējo vidi. Priekules saules parks drīzā nākotnē kļūs par mūsu pirmo hibrīdparku Latvijā, kur mēs ražosim un uzkrāsim ne tikai saules, bet arī vēja enerģiju. Apvienojot vairākus atjaunīgos resursus ar enerģijas uzkrāšanas tehnoloģijām, mēs veidojam stabilu un drošu ražošanas portfeli,” saka **Kaspars Novickis**, AS “*Latvenergo*” Vēja un saules parku attīstības direktors.

Līdz ar Priekules SES *Latvenergo* paplašina atjaunīgās enerģijas parku dimensiju, veidojot tiltu uz tālākajām izaugsmes ambīcijām, kas ir tieši saistītas ar uzkrāšanas tehnoloģijām. Hibrīdparks nozīmē iespēju virzīties tālāk, paplašinot saules parka lomu un saules paneļus papildinot ar uzkrājošu bateriju un iespēju balansēt elektroapgādi. Priekules SES nākotnē ļaus izmantot uzkrāto enerģiju arī tad, kad saule nespīdēs un citi saules parki elektroenerģiju nerāžos. No koncerna viedokļa — tirgū stiprināsies mūsu klātbūtne ar vienmēr pieejamu enerģiju.

Saules parkā ir uzstādīti 12 634 saules paneļi un 38 invertori, kas kopā ar 4 kompaktajām apakšstacijām nodrošina efektīvu un stabilu enerģijas ražošanu. Priekules saules parka izveide ir nozīmīgs ieguldījums *Latvenergo* ilgtspējīgā attīstībā, kas ir unikāls, jo tajā tiks apvienotas vairākas tehnoloģijas.

Latvenergo Baltijas valstīs ir atklājusi 19 saules parkus ar kopējo jaudu 127,9 MW — Latvijā darbojas desmit parki ar 73,6 MW, Lietuvā — seši ar 29,6 MW, un Igaunijā trīs parki ar 24,7 MW jaudu.

Latvenergo koncerna mērķis ir līdz 2030. gadam attīstīt atjaunīgās enerģijas ražošanas jaudas 2,3 GW apmērā visā Baltijā. Šajā, *Latvenergo* 85. jubilejas gadā, koncerna mērķis ir paplašināt SES jaudas Baltijā līdz 100 MW — tās vieno kopīga SES 100 MW vizuālā identitāte. Dinamiski augot *Latvenergo* SES, iespējams, 100 MW ambīcija tiks pārsniegta, sasniedzot pat 130 MW vēl šajā gadā.

Latvenergo saules elektrostacijas top visās Baltijas valstīs, apliecinot *Latvenergo* kā atjaunīgās enerģijas līderi Baltijā. ●

Latvenergo: noslēdzas apjomīgs darbs – pabeigti pirmie IVN

Par to, kā notiek darbs ar ietekmes uz vidi novērtējumu (IVN) Latvijas vēja parku plānotajos projektos, stāsta Dainis Kanders, AS “Latvenergo” Ietekmes uz vidi novērtējuma nodaļas vadītājs.

Kurām VES šogad ir plānots sagatavot ietekmes uz vidi novērtējuma (IVN) ziņojumus?

Šobrīd ir sagatavots un nodots publiskajai apspriešanai SIA “Latvijas vēja parki” plānotā Valmieras – Valkas vēja parka un saistītās infrastruktūras IVN ziņojums. Līdz gada beigām tiks sagatavoti un publiskajai apspriešanai nodoti vēl divu plānoto vēja parku IVN ziņojumi – “Limbaži” un “Bauska – Ķekava – Ogre”. Tāpat sagaidāms, ka šogad tiks sagatavots un iesniegts iesniegums Valsts vides dienestā sākotnējai sabiedriskajai apspriešanai IVN Riebiņu vēja elektrostaciju (VES) parkam.

Kā norit sabiedrības iepazīstināšana ar IVN ziņojuma saturu un cik ilgu laiku tas prasīs?

Sabiedrības iepazīstināšana ar IVN ziņojuma atsevišķām sadaļām jau uzsākās ar mūsu organizētajiem informatīvajiem semināriem, kuros eksperti skaidroja iegūtos rezultātus par dažādiem tematiem, kā, piemēram, vēja parku sociāli ekonomiskie aspekti, bioloģiskā daudzveidība, ietekme uz ainavu un fizikālās ietekmes. Nākamais etaps ir sagatavotais pilnais IVN darba ziņojums, kurā ir ietverta visa IVN izpētē iegūtā informācija, rezultāti un secinājumi. Ziņojums tiek iesniegts ne tikai kompetentajās institūcijās (Valsts vides dienestā, Dabas aizsardzības pārvalde u.c.), bet ievietots un pieejams arī SIA “Latvijas vēja parki”, pašvaldību un IVN konsultanta tīmekļvietnēs. IVN ziņojumam tiek sagatavota arī rakstiskā versija, kas tiek nosūtīta un ir pieejama konkrētajās pašvaldībās. Līdz ar to ikkatram interesentam ir dota iespēja iepazīties ar ziņojuma saturu, izteikt savu viedokli, kā arī ietekmēt lēmuma pieņemšanas gaitu un galarezultātu.

Ņemot vērā, ka plānotie VES parki “Limbaži” un “Valmiera-Valka” atrodas tuvāk par 15 km no Igaunijas, tiem ir piemērota pārrobežu ietekmes procedūra atbilstoši 1997. gada 14. marta savstarpēji noslēgtajam līgumam starp Latvijas Republikas valdību un Igaunijas Republikas valdību par IVN pārrobežu kontekstā nosacījumiem. Līdz ar to šiem projektiem sabiedriskās apspriešanas etaps aizņems 60 dienas, savukārt vēja parkiem, kam nav pārrobežu ietekmes, IVN ziņojuma sabiedriskā apspriešana noris 30 dienas.

Kādas ir IVN satura daļas, ko tā secinājumi sniedz attīstītājiem un vietējiem iedzīvotājiem?

IVN ziņojums nodrošina visaptverošu informāciju par vēja parka iespējamo ietekmi uz vidi un cilvēkiem. Tas ietver pasākumu kopumu, kas paredz esošā vides stāvokļa izpēti paredzētajā teritorijā, objekta ietekmes uz vidi izpēti, priekšlikumu izstrādi nelabvēlīgo ietekmju samazināšanai vai novēršanai, kā arī nepieciešamo monitoringa prasību izstrādi paliekošo ietekmju novērošanai. Galvenokārt tiek vērtētas šādas tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē:

- tās, kuras ietekmē vai var ietekmēt cilvēku, viņa veselību un drošību;
- bioloģisko daudzveidību (tai skaitā īpaši aizsargājamās sugas un to dzīvotnes, īpaši aizsargājamās un Eiropas Savienības nozīmes biotopus, NATURA 2000 teritorijas);
- augsni, zemes dzīles, gaisu, ūdeni un klimatu;
- ainavu, materiālās vērtības, kultūras un dabas mantojumu;
- vides un avāriju riskus;
- visu augstākminēto jomu mijiedarbību.

Mums kā attīstītājam IVN palīdz identificēt iespējamās vides problēmas, apzināt dabas vērtības un nepieciešamības gadījumā izstrādāt pasākumus, lai novērstu vai mazinātu vēja parka ietekmes. Rezultātā tiek rasts optimāls turbīnu izvietojums, kas ļauj izbūvēt vēja parku, kas ir gan ekonomiski pamatots, gan atstāj pēc iespējas mazāku ietekmi uz vidi. Tā tiek gūta pārliecība, ka vēja parks ne tikai ražos atjaunojo enerģiju, bet būs arī ilgtspējīgs.

Vietējo kopienu pārstāvjiem un sabiedrībai IVN procedūra sniedz visplašāko informāciju par paredzēto darbību. Iegūtie secinājumi ļauj pārliecināties, ka vēja parka ietekmes uz vidi un iedzīvotājiem ir rūpīgi izpētītas un tā būvniecība un ekspluatācija neatstās būtisku ietekmi uz vidi un iedzīvotāju dzīves kvalitāti, kā arī tā atbilst ne tikai Latvijas, bet arī starptautiskajām vides aizsardzības prasībām.

Kad IVN varētu būt apstiprināti un kādas ir nākamās rīcības VES parku attīstīšanā?

Pēc sabiedriskās apspriešanas (ieskaitot pārrobežu ietekmi), priekšlikumu un ierosinājumu saņemšanas no institūcijām, sabiedrības un to iestrādāšanas ziņojumā, IVN ziņojums tiks iesniegts Vides pārraudzības valsts birojam (VPVB) izvērtēšanai. VPVB izvērtē un sniedz savus ieteikumus ziņojuma pilnveidošanai. Pēc ierosinājumu un priekšlikumu iestrādāšanas precizētais ziņojums tiek iesniegts VPVB atzinuma saņemšanai.

Ņemot vērā esošo pieredzi un pieņemot, ka VPVB sniegs savus vērtējumus atbilstoši likumdošanā noteiktajam, atzinumi par plānotajiem VES parkiem sagaidāmi 2025. gada pirmā ceturkšņa beigās un otrā ceturkšņa sākumā. ●

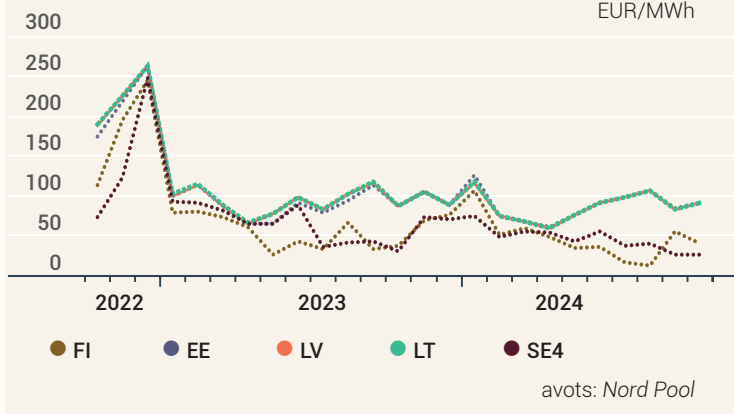
Gada tumšā laika iestāšanās veicinājusi elektroenerģijas cenu pieaugumu

Inga Martinsons, AS "Latvenergo", Tirdzniecības daļa, Finanšu produktu speciāliste

- Nord Pool sistēmas un Baltijas elektroenerģijas cenas palielinājušās
- Baltijas elektroenerģijas patēriņš strauji pieaudzis
- Otrs sausākais oktobris novērojumu vēsturē
- Energo produktu cenām augšupvērstas izmaiņas

Oktobrī Nord Pool elektroenerģijas cenas Baltijas valstīs pakāpās par 9 %, Latvijā un Lietuvā, veidojot 91,38 EUR/MWh, bet Igaunijā 91,37 EUR/MWh. Šajā mēnesī ikstundu cenas Baltijā svārstījās no -3 EUR/MWh līdz 500,08 EUR/MWh. Tajā pašā laikā Nord Pool sistēmas cena turpināja iepriekšējā mēneša kustību augšup un kāpa par 21 %, sasniedzot 23,94 EUR/MWh.

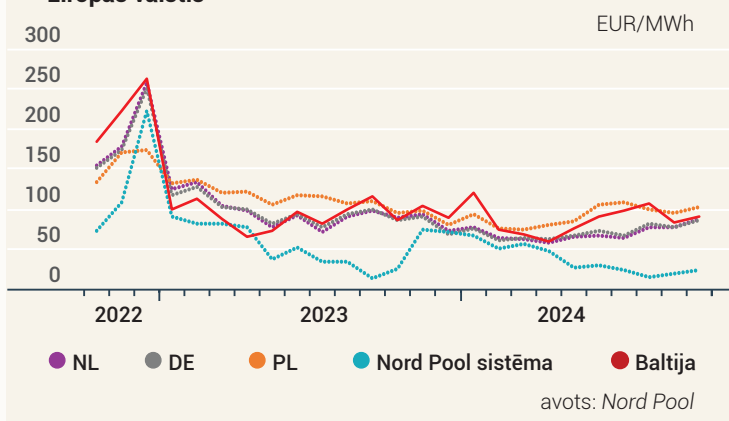
1. att. Mēneša vidējās elektroenerģijas vairumtirdzniecības cenas Nord Pool tirdzniecības apgabalos EUR/MWh

2. att. Elektroenerģijas vairumtirdzniecības cenas 2024. gada oktobrī Nord Pool tirdzniecības apgabalos

3. att. Elektroenerģijas vairumtirdzniecības cenas Eiropas valstīs EUR/MWh

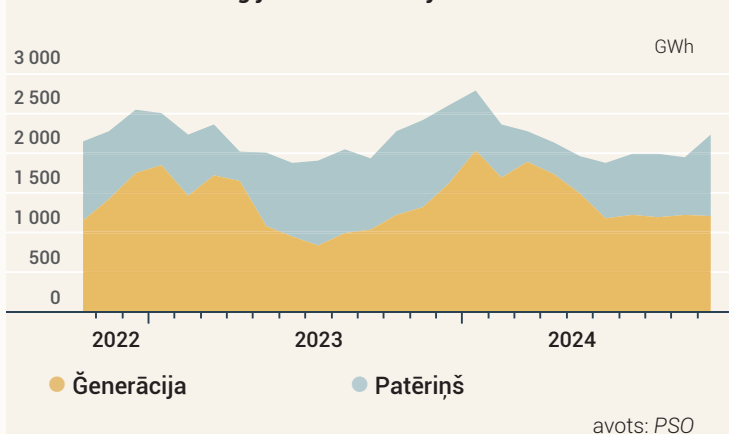

Baltijas valstu elektroenerģijas cenu paaugstinājumu galvenokārt veicināja gada tumšā laika iestāšanās, kas ierasti nozīmē straujāku elektroenerģijas patēriņa pieaugumu, kas aizvadītajā mēnesī Baltijā kāpa par 15 % pret septembri. Tas noteica arī saules staciju izstrādes samazinājumu par 53 %. Turklāt papildus tam bija vērojams arī kopējais elektroenerģijas izstrādes samazinājums par 2 % pret iepriekšējo mēnesi. Tāpat arī no 21. līdz 27. oktobrim ikgadējo apkopes darbu dēļ tika atslēgts Zviedrijas (SE4)-Lietuvas starpvalstu savienojums NordBalt ar uzstādīto jaudu 700 MW, kas samazināja enerģijas plūsmas no Zviedrijas (SE4) uz Baltiju par 22 % salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi. Savukārt Nord Pool sistēmas cenas kāpumu mēneša ietvaros galvenokārt ietekmēja augstākas elektroenerģijas cenas oktobra pirmajā pusē, kad bija vērojama zemāka vēja staciju izstrāde, kā arī mazāks nokrišņu daudzums un zemāka ūdens pietece Ziemeļvalstīs.

Baltijas elektroenerģijas patēriņš strauji pieaudzis

Oktobrī kopējais patērētās elektroenerģijas apjoms Baltijā kāpa par 15 % salīdzinājumā ar septembri, bet saglabājās līmenī, kas ir par 2 % mazāks nekā aizvadītā gada oktobrī, sasniedzot 2 235 GWh. Latvijā elektroenerģijas patēriņš bija 559 GWh, kas ir samazinājums par 1 % pret šo pašu periodu pērn. Lietuvā

4. att. Elektroenerģijas bilance Baltijā

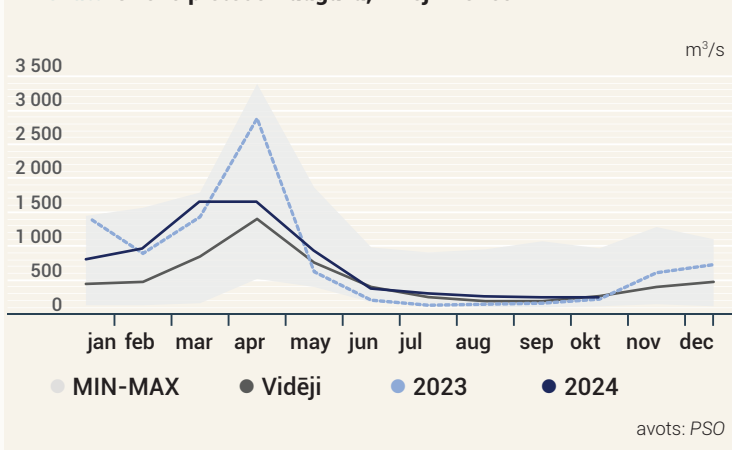

tika patērētas 1 022 GWh elektroenerģijas, kas ir par 1 % vairāk nekā 2023. gada oktobrī. Tikmēr Igaunijā elektroenerģijas pieprasījums samazinājās par 7 % pret šo pašu periodu aizvadītajā gadā, veidojot 654 GWh.

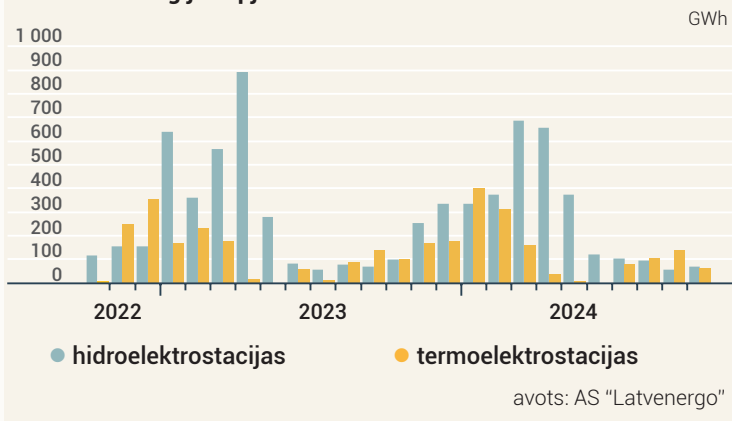
Tajā pašā laikā saražotās elektroenerģijas apjoms Baltijas valstīs bija 1 202 GWh, kas ir samazinājums par 2 % gan pret iepriekšējo mēnesi, gan oktobrī 2023. gadā. Latvijā elektroenerģijas ražošana samazinājās par 25 % pret septembri un veidoja 187 GWh. Lietuvā elektroenerģijas ģenerācija bija 612 GWh, kas ir pieaugums par 2 %. Tikmēr Igaunijā tika saražotas 402 GWh jeb par 8 % vairāk nekā iepriekšējā mēnesī.

Baltijas elektroenerģijas patēriņa un ģenerācijas attiecība oktobrī bija 54 %. Latvijā šis īpatsvars bija 34 %, Lietuvā — 60 %, savukārt Igaunijā tas bija 61 %.

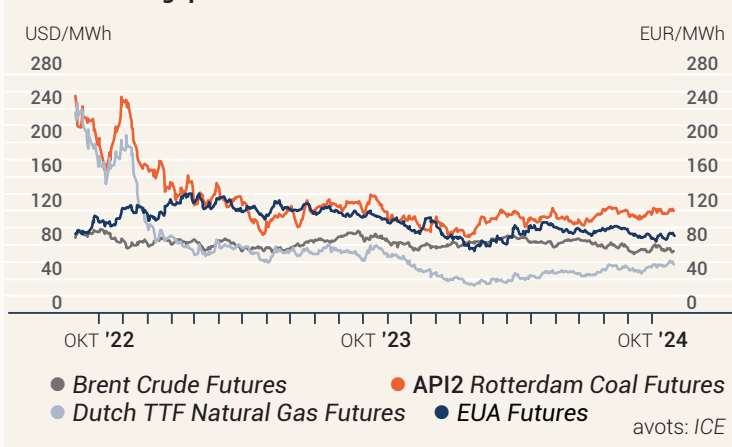
5. att. Ūdens pietece Daugavā, vidēji mēnesī

6. att. AS "Latvenergo" Daugavas HES un TEC saražotais elektroenerģijas apjoms

7. att. Energo produktu cenas

Otrs sausākais oktobris novērojumu vēsturē

Aizvadītajā mēnesī ūdens pietece Daugavā bija 164 m³/s jeb 27 % zem iepriekšējā gada oktobra līmeņa, kā arī 37 % zem daudzgadu vidējā rādītāja. Tas skaidrojams ar zemo nokrišņu daudzumu, kas pēc LVĢMC datiem bija 54 % zem mēneša normas, kā rezultātā šī gada oktobris kļuva par sausāko kopš 2015. gada oktobra, kurš savukārt bijis pats sausākais novērojumu vēsturē.

Oktobrī *Latvenergo* stacijās kopā tika saražotas 129 GWh elektroenerģijas. No tām 68 GWh tika izstrādātas hidroelektrostacijās, kas bija par 22 % jeb par 12 GWh vairāk nekā iepriekšējā mēnesī. Ņemot vērā, ka ūdens pietece saglabājās zema, HES izstrādes neliels pieaugums saistīts ar Pļaviņu hidroelektrostacijas ūdenskrātuves ūdens līmeņu atgriešanos ierastajās robežās, noslēdzoties atjaunošanas darbiem Pļaviņu hidroelektrostacijas ūdenskrātuvē. Savukārt *Latvenergo* termoelektrostaciju izstrāde bija par 55 % zemāka, salīdzinot ar septembri, jeb 61 GWh, ko noteica plānotie remontdarbi un tirgus pieprasījums.

Nākamā mēneša elektroenerģijas nākotnes kontraktu cenas maina virzienu

Oktobrī nākamā mēneša elektroenerģijas sistēmas kontrakts (*Nordic Futures*) mainīja savu iepriekšējo mēnešu lejupvērstu kustību un pakāpās par 9 % līdz 43,01 EUR/MWh. Savukārt nākamā gada kontrakta cena pieauga par 2 % un sasniedza 39,61 EUR/MWh.

Lai arī mēneša sākumā tika prognozēti siltāki, mitrāki un vējināki laikapstākļi, kas pozitīvi ietekmēja Ziemeļvalstu hidrobalances rādītājus, turpmākajā mēnesī virsroku ņēma tādas laikapstākļu prognozes, kas lika gaidīt aukstākus un sausākus laikapstākļus. Papildus tam nākamā mēneša sistēmas kontrakta cenu ietekmēja arī gāzes un Vācijas elektroenerģijas tirgi, kuros bija vērojamas augšupvērstas kustības.

Energo produktu cenām augšupvērstas izmaiņas

Aizvadītajā mēnesī dabasgāzes nākamā mēneša kontrakta (*Dutch TTF front-month index*) cena bija 40,36 EUR/MWh, kas ir pieaugums par 7 % pret septembri.

Dabasgāzes cenas atsevišķās dienās oktobrī sasniedza pēdējo 11 mēnešu augstāko līmeni, kas galvenokārt bija saistīts ar ģeopolitisko saspīlējumu un piegāžu nenoteiktību. Lielākās bažas tirgū sagādāja notikumi Tuvajos Austrumos, kas apdraud sašķidrinātās dabasgāzes (SDG) piegādes un to maršrutus. Turklāt Norvēģijas dabasgāzes ieguves vietā *Sleipner* norisinājās neplānoti dabasgāzes ieguves pārtraukumi, jo tur izcēlās ugunsgrēks, kas savukārt tirgū radīja papildu nenoteiktību. Cenu kustības noteica arī tehniskā tirdzniecība, padarot dabasgāzes tirgu jutīgāku pret pieprasījuma izmaiņām.

Tikmēr jēlnaftas nākotnes kontrakta (*Front Month Brent Oil*) cena oktobrī pieauga par 4 % pret iepriekšējo mēnesi, sasniedzot 75,38 USD/bbl.

Lai gan Ķīnas pieprasījums joprojām bija zems, galvenais iemesls, kas kāpināja jēlnaftas cenu aizvadītajā mēnesī, bija spriedze Tuvajos Austrumos, īpaši pēc raķešu uzbrukumiem starp Irānu un Izraēlu. Šie notikumi palielināja bažas par iespējamiem piegādes traucējumiem no Irānas, kas ir būtiska OPEC dalībniece.

Ogļu nākamā mēneša kontrakta (*Front Month API2 Coal*) cena līdzīgi jēlnaftas cenai pakāpās par 4 % līdz 119,24 USD/t.

Ogļu cenu pieaugumu aizvadītajā mēnesī galvenokārt veicināja aktīva krājumu atjaunošana pirms ziemas un piedāvājuma samazinājums. Tāpat ogļu cenu kustības ietekmēja augšupvērstas izmaiņas dabasgāzes tirgū, kā arī samazināts Krievijas ogļu eksports, kas rosināja konkurenci par ierobežotiem ogļu resursiem starp Āzijas ogļu patērētājvalstīm, īpaši Ķīnu un Indiju.

Savukārt Eiropas emisijas kvotu (*EUA Futures*) Dec.24 kontrakta cena pavisam pretējā virzienā energoproduktu cenām, samazinoties par 2 % pret iepriekšējo mēnesi un veidojot 63,93 EUR/t.

Oktobrī emisijas kvotu cenas bija svārstīgas, jo tās galvenokārt ietekmēja izmaiņas dabasgāzes tirgū. Periodos, kad dabasgāzes

cenās virzījās uz leju un priekšroka tika dota elektroenerģijas ražošanai no dabasgāzes, nevis oglēm, samazinājās pieprasījums pēc emisijas kvotām, kas pārvirzīja cenas uz leju. Papildus tam cenu augšpūvēstu kustību ierobežoja stabila elektroenerģijas izstrāde no atjaunīgajiem energoresursiem, kā arī siltāki laikapstākļi, kas samazina nepieciešamību pēc fosilā kurināmā. ●

140 fizikas skolotāji kopā ar *Elektrum* un FIZMIX iepazīstas ar viedajām ierīcēm

Raitis Streičs, AS "Latvenergo" Mārketinga daļas projektu vadītājs

Tieši fizikas skolotājiem ir viena no aktīvākajām skolotāju asociācijām. Šogad 26. asociācijas konferencē tikās 140 fizikas skolotāji, lai apmainītos ar pieredzi, idejām un gūtu enerģiju jaunajam mācību gadam. Kopā ar skolotājiem bija arī *Elektrum* un mūsu projekts FIZMIX.

Uz lielās skatuves visi skolotāji iepazīs ar aktivitātēm, kuras šogad piedāvās FIZMIX, *Elektrum* Energoefektivitātes centrs un Enerģētikas muzejs. Konferencē katrs skolotājs saņēma viedo rozeti, lai pētnieciskajos un laboratorijas darbos kopā ar skolēniem pētītu, mērītu un eksperimentētu.

Interese par FIZMIX darbnīcu par viedo slēdžu izmantošanu mācību procesā bija tik liela, ka tika organizētas divas grupas. Skolotāji iepazīs ar viedajām ierīcēm un pēc tam paši grieza un vienoja vadus, lai izmēģinātu, kā ierīces strādā.

Pārmaiņas vispārējās izglītības procesā ir gandrīz nepārtrauktas, tāpēc iesaiste un mācīšanās ir katra skolotāja ikdiena. Fizikas skolotāji darbojas īpaši aktīvi, lai katram skolotājam būtu pieejami

mācību materiāli un atbilstošas prasmes mūsdienīga mācību procesa realizēšanai. Projekts FIZMIX, ko AS "Latvenergo" uzsāka pirms 12 gadiem, ir kļuvis ne tikai par skolēnu atbalstu mācībās, bet arī par fizikas skolotāju draugu un palīgu. ●

Kā ieviest ilgtspējīgu uzņēmuma autoparku?

Elektrum Energoefektivitātes centra materiāls

Ilgspējība kļūst par nozīmīgu uzņēmumu konkurētspējas priekšrocību, un uzņēmuma autoparks ir viens no virzieniem, kurā iespējams veikt uzlabojumus. *Elektrum Drive* rīkotajā bezmaksas vebinārā "Kā ieviest ilgtspējīgu uzņēmuma autoparku?" nozares eksperti pastāstīja par uzņēmuma autoparka elektrifikācijas iespējām un tā nozīmi klimatneitralitātes īstenošanā.

Latvijas klimata un transporta sektora politika

Šī gada jūlijā valdība apstiprināja Aktualizēto Nacionālo enerģētikas un klimata plānu 2021. — 2030. gadam, kura galvenais mērķis ir sasniegt klimata un enerģētikas mērķus, cita starpā palielinot atjaunīgās enerģijas īpatsvaru gala patēriņā un paaugstinot energoefektivitāti jeb racionāli tērējot pieejamos

resursus, uzsvēra Klimata un enerģētikas ministrijas Enerģētikas ilgtspējas departamenta direktore **Aija Timofejeva**. Tas nozīmē, ka privātpersonām un komersantiem būtu jāpārdomā sev pieejamo resursu patēriņš. Kā zināms, energoefektivitāte nav tikai ēku siltināšana. Katrs jaunāks un tīrāks autotransportlīdzeklis vai autobuss, kas brauc pa mūsu ceļiem, dod pienesumu kopējiem vides mērķiem. Izvēloties elektroautomašīnu, uzņēmums var kļūt ilgtspējīgāks.

Klimata enerģētikas ministrija šobrīd īsteno Modernizācijas fonda finansētu programmu juridiskajiem klientiem — pašvaldībām, pašvaldību iestādēm, kapitālsabiedrībām, valsts tiešajai pārvaldei un arī komersantiem ar nosacījumu, ka īpašumā ir vismaz pieci autotransporta līdzekļi, kurus var nomainīt.

Pašlaik programma ir granta formā, tādējādi ministrija atbalsta gan autotransporta nomaiņu, gan arī uzlādes infrastruktūras izveidošanu. A. Timofejeva aicina ar visiem interesējošajiem jautājumiem par šo programmu vērsties Vides investīciju fondā.

Uzņēmuma autoparka elektrifikācija — soli pa solim

Kopējais elektroauto skaits uz pasaules ceļiem sasniedzis 40 miljonus. Pieaug arī pieejamo modeļu klāsts, savukārt cenas samazinās. “Pirms pieciem gadiem elektroauto izvēle bija ierobežota, savukārt pašlaik pieejamo modeļu skaits tuvojās 600, un līdz 2028. gadam to klāsts, ja visi paziņotie modeļi nonāks tirgū, pārsniegs 1000,” norāda *Elektrum* mobilitātes eksperts **Edgars Korsaks-Mills**. Eksperts skaidro, ka, plānojot elektroauto parka izveidi, ir svarīgi ievērot vairākus būtiskus soļus. Pirmkārt, izvērtēt, kāda ir esošā autoparka noslodze un lietojums, cik daudz kilometri tiek nobraukti. Otrkārt, nepieciešams izvērtēt elektroauto tirgus piedāvājumu un veikt pilna dzīves cikla izmaksu salīdzinājumu, lai noteiktu, kurā brīdī un ar kādiem nosacījumiem autoparka nomaiņa atmaksājas. “Autoparka nomaiņa būtu jāplāno un jāveic pakāpeniski, balstoties faktos un aprēķinos”, uzsver eksperts. Treškārt, uzlādes infrastruktūra iet roku rokā ar auto izvēli, tādēļ iegādājoties elektroauto, nepieciešams arī izprast, kāda uzlādes infrastruktūra būs vajadzīga, kā pielāgojama pieslēguma jauda, uzņēmuma elektroenerģijas tarifs. Visbeidzot, ne mazāk svarīga ir lietotāju paradumu maiņa, savu darbinieku izglītošana, kā arī kilovatstundu uzskaita un grāmatvedības atskaišu sakārtošana.

Finansējums un atbalsts ilgtspējīgam autoparkam

Attīstības finanšu institūcijā ALTUM atbalsts zaļā autoparka attīstībai pieejams gan pastāvīgi — kā aizdevums ar atvieglotiem nosacījumiem, gan konkursa kārtībā (atlasēs) — kā garantija elektroauto iegādei ar kapitāla atlaidi. Pēdējais princips ir dāvinājums no Eiropas Savienības kā atbalsts uzņēmējiem no Atveseļošanās fonda līdzekļiem. Aizdevuma maksimālais apmērs ir līdz pat 5 miljoniem eiro.

Aizdevumam ir zemākas procentu likmes un citas priekšrocības, piemēram, zemākas nodrošinājuma prasības. “Tipisks jautājums no uzņēmēja, kurš nāk pēc finansējuma, skan tā: ko jūs vēl prasīsit iekšlāt? Pamatprincips — kā nodrošinājums kalpo pats iegādājama aktīvs, tātad autoparka gadījumā — transporta vienība, kuru plānojat iegādāties,” skaidro ALTUM Uzņēmumu energoefektivitātes daļas vadītāja **Līga Mellēna**.

Elektroauto iegādes garantija ar kapitāla atlaidi pieejama, ja uzņēmums plāno iegādāties jaunus, rūpnieciski ražotus M1 (vieglās pasažieru) vai N1 (vieglās komerctransporta) auto un ar tiem plāno gada laikā nobraukt vismaz 20 000 kilometru, kurus citādi veiktu ar iekšdedzes auto. Garantija ar kapitāla atlaidi pieejama, iegādājoties auto finanšu līzīngā, un tās apmērs ir līdz 30 % no attiecināmajām izmaksām, nepārsniedzot 5 000 eiro vienam M1 un 10 000 eiro vienam N1 kategorijas elektroauto, kā arī 180 000 eiro kopā saistītu uzņēmumu grupai.

L. Mellēna aicina par veicamajiem soļiem, lai pieteiktos garantijai ar kapitāla atlaidi, vērsties Attīstības finanšu institūcijā ALTUM.

Apdrošināšanas pieredze ceļā uz elektrizētu Baltijas uzņēmuma autoparku

Ar pieredzes stāstu vebinārā, kā apdrošināšanas uzņēmums uzsāka ceļu pretim elektrifikācijai, dalījās **Kristaps Eihmanis**, AS *If P&C Insurance* Stratēģisko partneru attīstības vadītājs Latvijā.

“*If Apdrošināšanas* ceļš uz pilnībā elektrizētu Baltijas uzņēmuma autoparku veidojās pakāpeniski, sākot no tirgus izpēti, lai piedāvātu mūsu klientiem speciālu auto apdrošināšanu — *If Elektroauto KASKO*, paralēli organizētiem elektroauto testiem mūsu darbiniekiem un klientiem un beidzot ar padziļinātu elektroauto tirgus izpēti, lai izvēlētos tieši *If* darbinieku darba vajadzībām piemērotākos elektromobiļus,” stāsta K. Eihmanis.

K. Eihmanis atklāj, ka, uzņēmums, gatavojoties autoparka nomaiņai, veica arī finansiāli pamatota ieguldījuma aprēķinu, proti, par pamatu ņemot hibrīda auto ar patēriņu 5 l/100 km un 100 000 km nobraukumu, apzināja potenciālās elektroauto ekspluatācijas izmaksas nākotnē, vērtības kritumu mēnesī, riepju dzīves ciklu, kā arī veica elektrības cenu izpēti, salīdzinot publiskajā uzlādes tīklā un biroja uzlādes stacijā veiktas elektroauto uzlādes izmaksas. Ņemot vērā, ka elektroauto ir ar pilnībā elektrisku piedziņu, izvērtējam arī provizorisko elektrības cenu pieaugumu nākotnē.

If Apdrošināšana savu uzņēmuma autoparku ir nomainījusi uz *Renault Megane E-Tech* elektromobiļiem, un ikdienā uzņēmuma darbinieki ar elektroauto dodas darba vajadzībās gan Latvijā, gan arī uz birojiem Baltijas valstīs, tāpēc noteikti ir svarīgs gan kopējais nobraukums ar vienu pilnu uzlādi dažādās sezonās, gan tas, kāds ir potenciālais akumulatora uzlādes ātrums. Papildus tam, iegādājoties auto, būtiski faktori bija ir arī potenciālie garantijas nosacījumi un apkopes izmaksas, kā arī tas, lai ir viens piegādātājs, kas var nodrošināt auto piegādi un autoservisu visā Baltijā.

Elektroauto uzlādes infrastruktūras risinājumi uzņēmumiem

Pirms elektroauto iegādes ir svarīgi saprast, kā tieši tā tiks uzlādēta, uzsver AS *Latvenergo* Elektromobilitātes daļas vadītājs **Deniss Kiseļovs**. “Vispirms izvērtējam iespēju izmantot esošo pieslēgumu, kas būtu vislētākais variants. Ja mums ir nepieciešams palielināt jaudu, tad pastāv varianti, kā balansēt, lai katru mēnesi nebūtu jāmaksā pārāk liela summa un nav jāinvestē tīkla pārbūvē,” atzīmē D. Kiseļovs, un piebilst, ka šobrīd ļoti populāri ir saules paneļu risinājumi.

“Noteiktos gadījumos tie tehniski palīdz atrisināt jaudas pieejamību, un nav nepieciešams tik daudz investēt infrastruktūrā. Tāpat obligāti jāpadomā par pieslēgumu datu tīklam,” uzsver eksperts. Tas nepieciešams datu plūsmas uzskaitēi. “Piemēram, iekārta ir bojāta, un jums par to nenāk paziņojumi, jūs to uzzināsiet tikai no darbiniekiem, kas būs neapmierināti, ka nevar uzlādēties. Tāpēc tas ir ļoti svarīgi,” brīdina eksperts. Plānojot un īstenojot elektroauto iegādi, ne mazāk svarīgs ir

arī skats nākotnē. “Piemēram, kas notiks, ja būs nepieciešams paplašināties? Svarīgi visu pārdomāt kopā ar speciālistiem, lai jūsu teritorijā atrastos uzlādes stacija, kuru būs prieks izmantot visiem jūsu darbiniekiem,” saka D. Kiseļovs.

Elektroauto kā daļa no uzņēmuma būtības — kā līdz tam nonākt? *Rocket Bean* pieredze

2007. gadā Latvijā kafija nebija tik populārs dzēriens, kāds tas ir šodien, stāsta *Rocket Bean* tirdzniecības vadītājs Baltijā **Rihards Saksons**. Gadiem ejot, *Rocket Bean* bizness paplašinājās. Dienaskārtībā kļuva būtiski jautājumi: kas ir uzņēmuma vērtības, vēstījums, kādas ir mārketinga iespējas? “Secinājām, ka videi draudzīgs auto ir ļoti svarīgs, bet vēl nozīmīgāk tas bija mūsu sadarbības partneriem. Lieliem pasaules līmeņa zīmoliem ilgtspējas rādītāji ir ārkārtīgi būtiski,” apgalvo R. Saksons. Izvēloties elektroautomāšīnu, skaidrāk nolasāms kļuva arī zīmola vēstījums, netieši dodot papildu pievienoto vērtību pašam produktam. R. Saksons stāsta arī par ilgstspējīgu piegādes veidu, piemēram, kafiju pārvadā daudzkārt lietojamos bunduļos.

“Līdzīgi mēs skatījāmies arī uz uzlādes staciju, kas būtu moderna un par pieejamu cenu. Piemēram, ar ID karšu sistēmu. Tas nozīmē, ka mūsu loģistikas cilvēki un uzņēmuma īpašnieki katrs var fiksēt, kur notiek uzlāde. Tas ātri un ērti uzrādās grāmatvedības uzskaitē. Vēl viens pozitīvs aspekts — iespēja uzlādēt automašīnu pēc biržas cenas. Respektīvi, uzlāde notiek automātiski, kad biržā cena ir izdevīgāka,” skaidro R. Saksons. ●

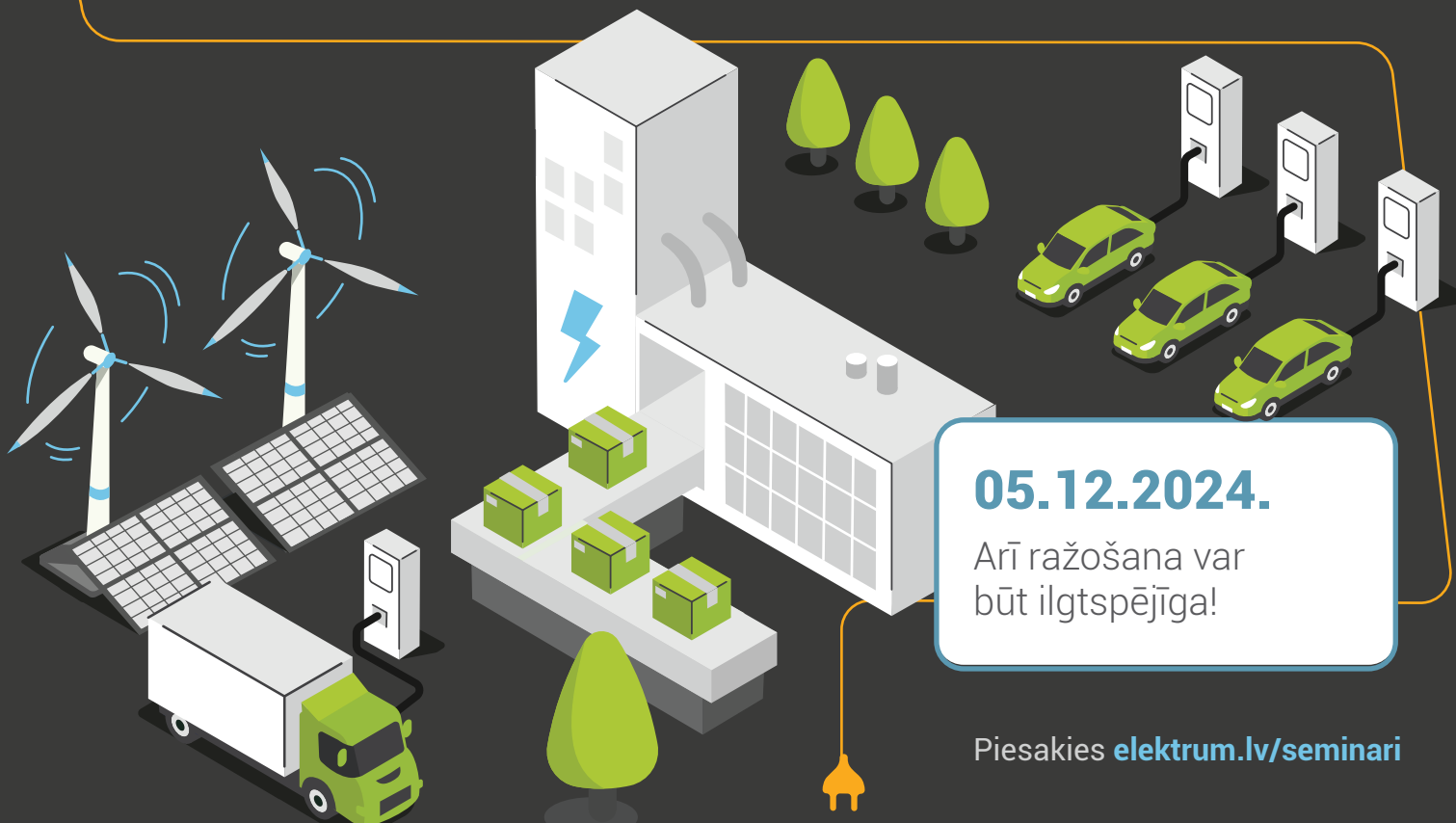
Izglītojoši *Elektrum* bezmaksas pasākumi ceļā uz ilgtspēju

Elektrum rīkoti bezmaksas vebināri ir pieejami ikvienam interesēsantam. Šī vebināra video ierakstu ar ekspertu prezentācijām aicinām skatīt, noskanējot QR kodu!

Vebināra video ieraksts QR linkā

Izglītojošs bezmaksas vebinārs ceļā uz ilgtspēju

05.12.2024.

Arī ražošana var būt ilgtspējīga!

Piesakies elektrum.lv/seminari

Pieslēdzies enerģiskām sarunām!

